

Mälumäng nr 3. KÜSIMUSED

1. Statistikaameti aruande kohaselt erineb Eesti maakondade jõukus kuni kolm korda. Esimesel kohal troonib 15487€ - ga (SKT inimese kohta) loomulikult Harjumaa, teisel kohal 9977€ - ga Tartumaa. Viimane koht on 5111€ - ga kindlalt Põlvamaa käes. **Milline maakond lõpetab aga Harju- ja Tartumaa järel jõukate esikolmiku (8342€)?**

(Vihje! Küsitava maakonna maavanem on Kaido Kaasik)

2. Ants Antsoni olümpiavõidust 1964. aastal Innsbruckis möödub veebruaris 50 aastat. Toona läbis Antson 1500m distantsi ajaga 2.10,3. Umbes kuu aega tagasi püstitas Saskia Alusalu uue Eesti naiste kiiruisutamise rekordi 1500 m distantсил. **Kirjutage vastuseks Saskia Alusalu tulemus!** (± 2 sekundit = 2p; Neli täpsemat saavad punkte igal juhul)

3. Selle populaarse toidu kolm levinumattüüpi on: nigiri, maki, ja temaki! Algab toidu valmistamine sobiva merivetika lehe otsimisega-ostmisega. **Mis toit?**

4. Kes räägib?

5. Millisest kodumasinast on jutt?

Tööelemendiks on elektronvaakumseadis magnetron. Magnetrongeneraatori tööks vajalik kõrge anoodpinge – umbes 5000 V – saadakse 230-voldise võrgupinge ülestransformeerimise ja kahekordistamisega diodist ning kondensaatorist koosneva lülituse abil.

Kõrgepingelised impulsid rakendatakse magnetroni elektrodidele katoodi kaudu; magnetroni hõõgkatood saab toitevoolu trafo küttemähisest. 2450 MHz sageduse levimist seadmest väljapoole takistab seadme metallkest ja vaateava metallvõre.

6. 17. -18. sajandi Inglismaal oli selle ametimehe profession üks ohtlikumaid. Aastas hukkus kümneid mehi. Põhjuseks rahva uskumus, et kui see ametimees töö on ja tööd teeb, püsib äike eemal. **Mis amet?**

7. Nad hõõruvad sellega valusaid liigeseid ja väidavad, et see toob kiiret leevendust. «See õli on number üks, ma olen tüdinud tablettidest, mis midagi ei aita!» kiitis järjekordne küsitletu ajalehele pärast seda, kui oli näidanud, kuidas ta oma artriiti ravib. Lõuna-Aafrika Vabariik kulutab miljoneid, et kõnealune toode inimestele, kes seda tõesti vajavad, tasuta kätte -saadav oleks. Meditsiiniekspertide sõnul pole, mingit teaduslikku tõendust selle kohta, et küsitav toode liigesevalu leevendada võiksid ja ütlevad, et tegu on tasuta toote mittesihhi -pärase kasutamisega. **Millist riigi poolt kinni makstud toodet kasutavad Lõuna-Aafrika vanurid mittesihhipäraselt artriidi raviks?**

8. Nimetage automark!

9. Eelmise sajandi seitsmekümnendatel-kaheksakümnendatel olid ETV- s ekraanile pääsuks üsna karmid kriteeriumid. Lisaks nõu poliitilisele sobivusele ja muidu laitmatule renomeele, olid piirangud ka välimusele. Korrektnes soeng ja riietus puudutas nii mehi kui ka naisi. Lisaks oli meestel üldreeglina keelatud kanda habet. Habeme osas tehti siiski kahele mehele erand. Üks neist oli loomulikult Hardi Tiidus. Teine, eelmisel aastal 70 - ndat juubelisünni - päeva pidanud mees, peab praegu lektoriametit Tallinna Ülikoolis. Ta on Sotsiaaldemokraatliku Erakonna liige, on kuulunud kolme riigikogu koosseisu. Wikipedia tutvustab meest kui ajaloolast, poliitikut, kõnemeest, õppejõudu, ajakirjanikku ja tõvaloogi. **Kes?**

10. Küsin teilt kuulsat filminäitlejat-muusikut, kes 18. veebruaril saab 60 – aasta -seks. Ta on nimetatud kaks korda "**Oscari**" kandidaadiks: filmidega "*Laupäeva -õhtune palavik*" (1977) ja "*Pulp Fiction*" (1994), mõlemad parima meesnäitleja kategoorias. Ta ei võitnud kumbagi. "**Kuldglöobuse**" kandidaadiks nimetati ta seitse korda: filmidega "*Laupäevaõhtune palavik*" (1977), "*Grease*" (1978), "*Pulp Fiction*" (1994), "*Tooge jupats*" (1995), "*Primary Colors*" (1998), kõik parima meesnäitleja kategoorias. Ta võitis ainult filmiga "Tooge jupats". Tema seni kaheksast muusikaalbumist on suurim edu olnud 1996 aastal ilmunud "*Let Her In: The Best of*", mille nimilugu kuulete! **Kes laulab?**

11. Koondise peatreener, ise ka olümpiavõitja, on ühe eestlasest olümpiavõitja kohta öelnud: „ Oleks mul kuus(küsitava perenimi), ma teeks ära igale profimeeskonnale maailmas“. Tema iseloomu tõttu kutsusid meeskonnakaaslased teda *kuradiks* ning üks koolikaaslane on teda iseloomustades öelnud: „ No, Joosep Toots oli tema kõrval ikka päris kukupai!“

12. Eesti nime taga on hetkel UNESCO maailmapärandi nimekirjas kaks kannet: 1997. aastast Tallinna vanalinn ja 2005. aastast kümne riigi koostöös esitatud Struwe meridiaanikaare säilinud rajatised. Maailmapärandi nimistu avati 1978. aastal, kui sinna kanti üks Ecuadori riigile kuuluv objekt. **Nimetage UNESCO maailmapärandi nimekirja esimene objekt!**

13. Kui meeste (piltidel) elutee poleks enneaegu katkenud, näeksid nad praegu, suure tõenäosusega välja sellised. (kunstniku nägemus arvutiprogrammi abil) **Nimetage mehed!**

14. Magasi ait (ka magasi) oli ühiste viljavarude hoidmiseks mõeldud ait. Magasiada varusid kasutati, kui talupoegi tabas ikaldus. Liivimaa kubermanguvalitsus kohustas 18. sajandi teisel poolel mõisnike looma ja hoidma talupoegade jaoks teatavat viljatagavara, mida neile näljaajal laenuks anda. Magasi ait oli algul kogukonna, hiljem valla ühine ait, mis oli vallaharva, mitte riigi või mõisniku omanduses. Laenatud vili tuli väikese protsendiga hiljem tagasi tuua. Aidast anti vilja ka vaestele, vilja müügitulust anti abivajajatele toetust. 1802. aastal oli Eestimaal 548 magasi ait. 19. sajandi teisel poolel kadus aga vajadus magasi aitade järele mõne aasta jooksul. „Süüdlaseks“ peetakse ühte taime. **Nimetage taim, kes magasi aidad välja suretas!**

15 . Paljude haiguste puhul oleme harjunud kasutama paralleelselt nii eesti keelset kui ka nõ. meditsiinilist nimetust. Nii tunneme suhkruhaigust diabeedina, kõrgvererõhutõbe hüpertensioonina, luukoe hõrenemist osteoporoosina, maksapõletikku hepatiidina jne. **Kuidas nimetab tavainimene aga haigust , mille kohta arst ütleb tussis?**

16. Advendiaeg tähendab Jeesus Kristuse tulekut ja tuleneb ladina keelest "Adventus Domini" – Issanda tulek. Advendiaeg tuletab meelde vajadust valmistuda Issanda taastulekuks. Advendiaeg on paastuaeg. Advendiaja liturgiline värv on Advendiajal süüdatakse igal pühapäeval üks uus küünal: I adventipühapäeva värvus on valge ja süüdatakse valge küünal, mis on Kristuse värv ja tähendab puhtust ning armu. II-IV adventipühapäevade värv on ja ka süüdatavad küünlad on seda värvi. **Mis värv?**

17. Nii vasakpoolsel postkaardil (1905) kui ka parempoolsel postkaardil (1915) on kujutatud vaated ühele Põlvamaa mõisale. Mõisakompleksist on säilinud peahoone (renoveeritud 1970-ndate alguses) ja moonamaja. **Nimetage mõis!**

18. Daamil esimesel pildil on täna 90-s sünniaastapäev. Juubelit peavad täna ka kaks ülejäänut: näitlev härrasmees 35 – ndat ja sportlik daam 40 – ndat. **Nimetage juubilarid!** (3p)

19. Seda aastat on nimetatud Eesti kultuuri mustaks aastaks. Selle aasta jooksul lahkusid igavikku Mikk Mikiver, Valter Heuer, Edgar Valter, Lennart Meri, Jaan Eilart, Aadu Luukas, Jüri Ehlvest, Lembit Lauri, Dajan Ahmet, Velda Otsus aga ka Heino Lipp, Aleksander Tammert, Mart Paama. **Mis aasta?**

20. Nimetage helilooja!

VASTUSED: **1.** Saaremaa **2.** 2.08,45 **3.** Sushi **4.** Kaur Kender **5.** Mikrolaineahi **6.** Kiriku kellamees **7.** Kondoomid **8.** GAZ **9.** Toomas Alatalu **10.** John Travolta **11.** Pikkuus **12.** Galapagose saared **13.** Elvis Presley ja John Lennon **14.** Kartul **15.** Köha **16.** Lilla **17.** Vana-Koiola mõis **18.** Maria Callas, Alo Kõrve, Monica Seleš **19.** 2006 **20.** Ferenc Liszt